

Vragen?

In De opvoedvraag beantwoorden experts wekelijks opvoedvragen van lezers. Ook een vraag? Stuur een mailtje naar opvoedvraag@trouw.nl

Leeftijdverschil de opvoedvraag

'Mijn kleuter wil ook prik drinken, net als mijn puber'

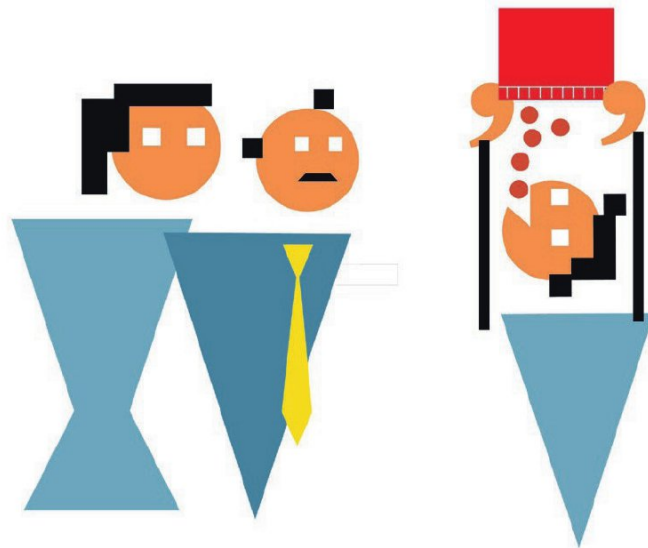
Een vijfjarige baalt ervan dat een oudere broer of zus al hele andere dingen mag doen en zeggen. Dat is, in de ogen van de kleine calimero, natuurlijk niet eerlijk.

Hoe maak je duidelijk dat een puber in het gezin al wel allerlei dingen mag (prik drinken, 'holy shit' zeggen) en een vijfjarige niet? Je kunt het de puber niet verbieden en de kleuter niet toestaan, luidt de korte maar duidelijke mail van de brievenfreeser.

Andere leeftijden, andere regels, het klinkt heel logisch. Maar zo voelt het niet altijd voor een kind dat zich daarnaar te schikken heeft. Een vleugje humor kan helpen om de kou uit de lucht te halen. In de ideale situatie loopt het gesprek tussen moeder en het jongste kind als volgt, schetst gezinscoach Nicolette Albada Jelgersma: "Mama, ik vind het stom dat ik geen prik mag en mijn broer wel." "Mmm. Je zou willen dat je alles mag doen wat hij ook mag?" "Ja!" "Nou, dan weet ik al wat jij gaat doen als je veertien bent." "Dan ga ik elke dag prik drinken."

"Op die manier is de emotie eruit en kun je lekker samen lachen om de situatie. Vervolgens leg je rustig uit waarom prik nog niet goed is of tieners andere taal gebruiken. Maar in negen van de tien gevallen weet het kind zelf best dat dingen bij een bepaalde leeftijd horen. Alleen voelt dat ongemakkelijk. Een kind mag het ook jammer vinden. Dat is prima, toon begrip voor het verlangen dat er is."

Het punt is volgens Albada Jelgersma dat

ILLUSTRATIE FADI NADROUS

'Je bereikt zelden het punt dat je kind 'oké' zegt en het verder laat rusten'

veel ouders anders reageren. "Ze zetten zich meteen schrap, zeggen dat hun kind moet stoppen met zeuren. Of komen met iets filosofisch, zoals 'Tja, het leven is nu eenmaal niet eerlijk, hè.' Wat ook vaak gebeurt, is het ontkennen van de emotie: 'Zo erg is het niet, jij hebt weer andere leuke dingen en hoeft bijvoorbeeld nooit huiswerk te maken'. Op die manier blijft het gejammer te-

rugkomen of gaat het kind vervelend gedrag vertonen."

Eigenlijk speelt het grote leeftijdsverschil in dit geval in het voordeel van de ouders, vindt Sophia van Splunteren, opvoedcoach en auteur van *De broertjes- en zusjes-gids*. "Zit er maar twee jaar tussen de kinderen, dan is het veel lastiger dat de oudere iets wel mag en de jongere niet. Ze voelen zich eerder gelijken en dat geeft strijd. Nu is daar geen sprake van, de kinderen zitten in een totaal andere levensfase."

Volgens Van Splunteren moet je het jongere kind wel uitleggen dat er met de jaren nu eenmaal andere regels gelden, zoals bijvoorbeeld ook een latere bedtijd of meer schermtijd. "Dat helpt bij het accepteren daarvan. Maar verwacht niet dat je kind het echt begrijpt en de kous daarmee af is. Je bereikt zelden het punt dat je kind 'oké' zegt en het verder laat rusten. Leef mee, maar

beseft dat je moet omgaan met de onvrede die er is. We kunnen onze kinderen niet altijd pleasen."

Beide deskundigen zijn het niet per definitie eens met de brievenfreeser dat je dingen 'de puber niet kunt verbieden'. Van Splunteren: "Over taalgebruik kun je best het gesprek aangaan. 'Hé, ik snap dat je zo praat met je vrienden. Bepaalde woorden horen bij je leeftijd. Maar je begrijpt misschien dat het niet zo fijn is als je broertje of zusje ze hoort.' Dan veroordeel je niets en hoop je dat de oudste thuis toch op zijn woorden let. En als bepaalde uitspraken echt te ver gaan, stel dan duidelijk dat je ze in huis niet wilt horen. Tegelijkertijd moet je niet de illusie hebben dat de jongste op het schoolplein nooit met ruwer taalgebruik in aanraking komt. Kinderen leven in een wereld waar je als ouder soms ook buiten staat. Ga er luchtig mee om."

Pubers hebben weliswaar weerstand tegen regels, dat betekent volgens Albada Jelgersma niet dat ze onbestuurbaar zijn. "Dat denken wij vaak. Ik noem ze ook liever tieners, omdat het woord 'puber' met weinig positiefs wordt geassocieerd. Ze wankelen weliswaar tijdens de verkenning van hun nieuwe wereld en je hebt als ouder minder controle over wat zich buitenshuis afspeelt. Maar in de gezinsetting kun je best aangeven wat acceptabel is en wat niet. Alleen: *choose your battles*. Denk na over wat je echt belangrijk vindt. Dan kun je heus grenzen stellen. Gewoon rustig, zonder er boosheid aan te hoeven toevoegen."

Orkun Akinci

voor Erik de klas Ex

Politiek gekissebis leidt af van het echte probleem: de groeiende ongelijkheid

Ik schrijf deze column vanuit San Francisco. Een auto zonder bestuurder rijdt rustig langs ons heen, het stuur draait vanzelf. Samen met zeventien leraren uit de hele wereld kijk ik mijn ogen uit: een zelfrijdende taxi, binnenkort ook in de straten van Amsterdam? We zijn uitgenodigd om de onderwijsinstellingen in de Verenigde Staten te bestuderen. We bezoeken scholen, volgen colleges aan de leraaropleiding en spreken met collega's. Is het Amerikaanse onderwijs ook onze toekomst?

Soms hoop ik van wel: onderwijs wordt in de VS veel meer dan in Nederland gezien als een publieke zaak. Het resultaat zien we bij de openbare *board meeting* van het lokale schoolbestuur. Op het podium zitten vijf democratisch verkozen functionarissen in grote armstoelen.

Wat zijn de onderwijsresultaten? Waar is het geld heengegaan afgelopen jaar? Belanghebbenden (vooral ouders) kunnen naar de microfoon komen om verantwoording van de bestuurder te vragen. De raad hoort iedereen en beslist. Wordt het niet eens tijd dat ouders in Nederland bestuurders en politiek ter verantwoording roepen voor de dalende resultaten en groeiende kansongelijkheid?

Maar natuurlijk zijn de VS niet de *shining city on the hill* die ze hopen te zijn. Door een bizar financieringssysteem is het budget van een school rechtstreeks verbonden aan de grondbelasting. Zelfs in het welvarende Californië zijn in districten met veel huurhuizen of in rurale gebieden per leerling soms duizenden dollars minder beschikbaar. Toch is dit nu niet het heetste hangijzer in

de Amerikaanse onderwijswereld.

In de *board meeting* die ik zag, ging het er geciviliseerd aan toe, maar in een eerdere bijeenkomst was er een verhit debat: er werd besproken of de school een melding bij ouders had moeten doen toen een leerling had aangegeven transgender te zijn. Progressieven en conservatieven die niks met de school, de ouders of het kind te maken hadden stonden tegenover elkaar te schreeuwen. Alles in het openbaar, over de rug van een kwetsbaar kind.

Populistisch-conservatieve groepen (zonder enig verstand van zaken) kregen het ook al voor elkaar om boeken over gender uit bibliotheken te bannen en in sommige districten mogen leraren niet meer over *critical race theory* spreken. Wat onder dit vrij brede academische veld valt, weet niemand precies en

Ik kan me niet voorstellen dat ik mijn baan verlies omdat mijn lessen niet 'neutraal' genoeg zijn

duus gaan leraren alles wat met ras te maken heeft maar uit de weg. Uit angst om je baan te verliezen, vertelt een Amerikaanse collega mij.

Zo wordt de aandacht afgeleid van de werkelijke (maar veel complexere) problemen: de groeiende ongelijkheid.

Ondertussen kan ik alleen maar denken aan twee zinnigjes in ons regeerakkoord: onderwijs en ook seksuele voorlichting moeten 'neutraal' worden. Geen leraar weet wat Wilders en co hiermee bedoelen. Mijn typisch Nederlandse reactie: zo'n vaart zal het bij ons niet lopen. Ik kan me niet voorstellen dat ik mijn baan zou verliezen omdat mijn lessen niet 'neutraal' genoeg zouden zijn.

Maar ja, van die zelfrijdende taxi's kon ik me tot gisteren ook geen voorstelling maken.